

Regeringskansliet
Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47)

(Ert dnr S2020/06592)

Migrationsverket önskar framföra följande synpunkter med anledning av remitteringen av rubricerat betänkande.

Bistånd m.m.

Migrationsverket tillstyrker utredningens förslag att nuvarande 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) delas upp i två paragrafer som skiljer mellan bistånd för livsföringen (11 kap. 1 §) och ekonomiskt bistånd (11 kap. 8 §). Detta kan förväntas underlätta tillämpningen.

Det anges i 1 § andra stycket lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA) att den som omfattas av LMA inte har rätt till bistånd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen för förmåner av motsvarande karaktär samt att rätt till bistånd inte heller föreligger för bostadskostnader. Utredningen föreslår i denna del endast att hänvisningen till 4 kap. 1 § socialtjänstlagen ändras till de två nya paragraferna (11 kap. 1 och 8 §§).

Migrationsverket vill emellertid framhålla att bistånd för livsföringen, dvs. bistånd hänförligt till den enskildes personliga behov, inte har någon motsvarighet i LMA. Bistånd enligt LMA lämnas i form av logi, bostadsersättning, dagersättning och särskilt bidrag (13 §). Logi är en naturaförmån bestående av tillfällig bostad. Övriga biståndsformer enligt LMA är ekonomiska förmåner.

I förarbetena till LMA uttalas bl.a. följande. Det bör av lagen framgå att rätt till bistånd till försörjning enligt socialtjänstlagen inte föreligger för den som har rätt till bistånd enligt lagen om mottagande av asylsökande m.fl. Det bistånd enligt socialtjänstlagen som här avses är endast bistånd enligt 6 § [nuvarande 4 kap. 1 §] som utfyllnad till vad en asylsökande kan erhålla enligt LMA. Andra former av bistånd enligt socialtjänstlagen bör självfallet gälla även för asylsökande m.fl. (prop. 1993/94:94 s. 94).

Även om viss hjälp i hemmet, såsom med att hålla rent och laga mat, möjligen kan anses ingå i bistånd i form av logi enligt LMA kan en asylsökandes behov av hjälp att klä på sig, äta, dricka eller sköta sin personliga hygien (jfr s. 1067 i betänkandet) svårligen tillgodoses av Migrationsverket inom ramen för bistånd enligt LMA. I praktiken har det likväl visat sig vara svårt för asylsökande att komma i åtnjutande av bistånd enligt socialtjänstlagen för personliga behov. Det vore därför önskvärt att det i den nya socialtjänstlagen förtydligas vilket bistånd som faktiskt har någon motsvarighet i LMA. Särskilt vore det önskvärt med ett förtydligande av ansvaret för bistånd med livsföringen till utlänningar som är förvarstagna.

Utöver hjälp med personliga behov är det en återkommande fråga vem som ansvarar för skyddat boende åt asylsökande som riskerar att utsättas för våld i nära relationer. Migrationsverket instämmer i den bedömning som Utredningen om ett stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende har gjort, dvs. att verket utifrån myndighetens uppdrag enligt LMA inte har ansvar för att bevilja den enskilda insatsen skyddat boende, som ju ska ges efter en individuell bedömning av behoven enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen samt att det betyder att asylsökande har rätt att ansöka om insatsen skyddat boende enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen.¹ Denna fråga bör lämpligen regleras i den nya socialtjänstlagen.

Migrationsverket har inget att invända mot utredningens förslag att socialnämnden ska få tillhandahålla vissa insatser till enskilda utan föregående behovsprövning. Det bör dock klargöras i vilken mån asylsökande kan få tillgång till sådana insatser.

Planering m.m.

I författningskommentaren till den föreslagna 7 kap. 1 § nya socialtjänstlagen skriver utredningen att det kan vara relevant för kommunen att beakta Migrationsverkets årsplanering för mottagande av nyanlända för bosättning. Det påpekas att verket även tar fram andelar för mottagning av asylsökande ensamkommande barn som kan vara av betydelse i detta sammanhang.

Ansvarsfördelning

En fråga som inte berörs i betänkandet men som skulle behöva klargöras i den nya socialtjänstlagen är vilken kommun som ansvarar för utlänningar utan uppehållstillstånd som inte längre omfattas av LMA, liksom hur långt detta ansvar sträcker sig. Högsta förvaltningsdomstolen har i HFD 2020 ref. 60 uttalat bl.a. att en förutsättning för att en utlänning ska ha rätt till bistånd enligt LMA är att utlänningen omfattas av lagen samt att enbart den omständigheten att en person tidigare har ansökt om uppehållstillstånd som asylsökande inte innebär att personen för all framtid ska anses vara asylsökande och omfattas av personkretsen i 1 § första stycket 1 LMA.

---

¹ Ett fönster av möjligheter – stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende, SOU 2017:112 s. 156 f.

En ytterligare fråga som möjligen behöver klargöras är vilken kommun som har socialtjänstansvaret för s.k. kvotflyktingar innan de anlärt till den kommun som anvisats enligt lagen (2016:38) om mottagande av vissa ny-anlända invandrare för bosättning (bosättningslagen). Kvotflyktingar har uppehållstillstånd redan när de anländer till Sverige och omfattas därmed inte vid någon tidpunkt av LMA.

Orosanmälan

Utredningen föreslår inga ändringar av bestämmelserna om anmälan av oro för barn. Det bör dock övervägas att i den nya socialtjänstlagen förtydliga att skyldigheten att anmäla oro för barn i nuvarande 14 kap. 1 § specifikt omfattar Migrationsverket.

Socialnämndens utredningsansvar vid Dublinöverföring

En ytterligare fråga som har uppkommit vid tillämpningen av nu gällande socialtjänstlag (främst 6 kap. 6 §), och som lämpligen bör lösas i den nya lagen, är socialnämndens behörighet att utreda om en i Sverige bosatt släkting är lämplig att ta hand om ett ensamkommande barn som vistas i en annan EU-medlemsstat, vilken inkommit med en begäran om övertagande enligt artikel 8.2 i Dublinförordningen². När en sådan begäran inkommer kontaktar Migrationsverket den kommun där släktingen är bosatt för att få hjälp med att utreda och bedöma släktingens förmåga att ta hand om den underårige. Flera kommuner menar dock att de saknar behörighet att inleda en utredning när barnet befinner sig utomlands samt att de saknar möjlighet att utreda en vuxen person utifrån bestämmelserna i Dublinförordningen, eftersom det endast är Migrationsverket och Polismyndigheten som utsetts till ansvariga myndigheter enligt förordningen (jfr artikel 35). I frånvaro av en utredning kan verket inte acceptera den andra statens begäran om överföring av den underårige, vilket kan medföra att Sveriges skyldigheter enligt Dublinförordningen i vissa fall inte kan fullgöras.

Detta yttrande har beslutats av undertecknad generaldirektör efter föredragning av verksjuristen Fredrik Stenhammar. I den slutliga handläggningen har även tf. rättschefen Carl Bexelius deltagit.

Mikael Ribbenvik

---

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 604/2013 av den 26 juni 2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös har lämnat in i någon medlemsstat (omarbetning).